Redacţiunea Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henrie Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anu 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unu anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anu 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 197. Braşovŭ, Vinerĭ 6 (18) Septemvre. 1891.

A doua fasă a campaniei ḑiaristice.

I.

Braşovŭ, 5 Septemvre v.

Ceremŭ scuse cititorilorŭ noştri décă n'amŭ satisfăcutŭ destulŭ de în grabă justei lorŭ curiosităţĭ de a afla în ce consistă procederea necualificabilă a acelorŭ douĕ, trei persóne din sînulŭ nostru, despre carĭ amŭ ḑisŭ, că împreună cu fóia, de care dispunŭ, se rĕsvrătiră împotriva principiului solidarităţiĭ nóstre naţionale şi declară rĕsboiu votului comitetului.

Stimabilii noştri cetitorĭ sciu, că organulŭ nostru n'a cultivatŭ nicĭodată nicĭ rĕspândirea de faime sensaţionale, nicĭ scandalulŭ publicŭ, riscândŭ chiar de a deveni astfelŭ mai puţinŭ interesantŭ înaintea lumei curióse şi poftitóre de totŭ felulŭ de noutăţĭ estravagante; sciu mai departe, că de câte orĭ s'a ivitŭ în sînulŭ nostru vre-o neînţelegere séu cum ḑice poporulŭ vr'unŭ lucru slabŭ, noi nu ne-amŭ grăbitŭ alŭ esploata în contulŭ amintitei curiosităţĭ vulgare, ci l'amŭ cumpănitŭ în totdéuna cu seriositate şi numai după o matură cugetare ne-am ridicatŭ vocea spre combaterea lui, aşa precum ne împunea datoria de publicistĭ.

Amŭ trebuitŭ sĕ fimŭ cu sânge rece mai alesŭ în casulŭ de faţă, când vedemŭ, că campania ḑiaristică, ce s'a înscenatŭ în aşa numita „afacere Babeşŭ", a întratŭ după declaraţiunile făcute de comitetulŭ nostru centralŭ electoralŭ, într'o fasă nouă, şi din ciudată ce a fostŭ mai înainte, a devenitŭ chiar violentă; amŭ trebuitŭ şi trebue sĕ ne păstrămŭ sângele rece, când vedemŭ, că se continuă sistematicŭ scandalulŭ cu bănuielile, însinuările şi învinuirile personale, în contra prestigiului partidului nostru naţionalŭ, fără de a se aduce nicĭ o dovadă reală şi neresturnabilă pentru susţinerea acelorŭ bănuielĭ, însinuărĭ şi învinuirĭ.

Noi nu vomŭ păşĭ nicĭ-decum pe cărarea, pe care a păşitŭ „Tribuna" din Sibiiu, care cultivă scandalulŭ, fiindŭ şi mai departe sprijinită de aceleaşi elemente de dincolo, cu carĭ l'a înscenatŭ împreună, ci vomŭ rĕmâné strînsŭ pe lângă *logica faptelorŭ*, faţă cu care nu va puté sĕ resiste nicĭ unŭ felŭ de vorbăriă tendenţiósă.

Ce fapte s'au petrecutŭ aşadéră dela şedinţa comitetului din 30 şi 31 Augustŭ a. c încóce şi care este logica lorŭ?

Cetitorii noştri cunoscŭ resoluţiunea ce a luat'o comitetulŭ şi care s'a publicatŭ şi în ḑiarulŭ nostru.

Ce ḑice comitetulŭ în acéstă resoluţiune?

Ḑice, la punctŭ I, că informaţiunile, pe temeiulŭ cărora s'a fostŭ pornitŭ regretabila campaniă ḑiaristică în contra comitetului şi a preşedintelui sĕu, suntŭ *neesacte* şi declară în consecenţă, la punctŭ II, că preşedintele sĕu n'a comisŭ nicĭ o necorectitate faţă cu programulŭ naţionalŭ şi că prin urmare comitetulŭ nicĭ nu are causă de a'i retrage încrederea sa.

Orĭ-cine va ceti cu atenţiune conclusulŭ comitetului, cunoscêndŭ şi antecedenţele, va trebui sĕ recunóscă, că acesta este adevĕratulŭ sĕu înţelesŭ.

Unŭ punctŭ se ţine strînsŭ de celălaltŭ. Séu erau esacte séu nu informaţiunile ḑiarelorŭ din cestiune; în casulŭ d'întâiu preşedintele trebuia sĕ apară înaintea comitetului în lumina acusaţiunilorŭ, ce erau îndreptate în contra-i, ca unulŭ care trădéză interesele naţionale, servindŭ interese străine „kossuthiste", „rusofile" etc. şi atuncĭ în punctulŭ I comitetulŭ trebuia sĕ mulţăméscă acelorŭ foi, carĭ ıau deschisŭ ochii şi în punctŭ II sĕ esprime neîncrederea în preşedintele sĕu; în casulŭ alŭ doilea, convingêndu-se adecă comitetulŭ despre neesactitatea faimelorŭ şi a acusaţiunilorŭ rĕspândite, trebuia sĕ se pronunţe în sensulŭ acela, în care s'a pronunţatŭ.

Nu putemŭ trece cu vederea aicĭ o împrejurare importantă. Gazetele cele cu pricina, deşĭ înfăţişau de-o parte lucrulŭ aşa ca şi când d-lŭ Babeş ar purta pe membrii comitetului încóce şi în colo ca pe nisce orbĭ, totuşĭ aşteptau toţĭ dela aceştĭ membri, ca sĕ esecute sentinţa, ce au pronunţat'o d-nii Slavicĭ şi Compania în potriva d-lui Babeş.

Décă comitetulŭ nostru nu s'a grăbitŭ a face pe voiă celorŭ dela agenţia amintită şi şi-a atrasŭ din causa acésta mânia lorŭ, vina o pórtă ţăra îndoélă nu „încăpăţinarea" sa, nicĭ „terorismulŭ" preşedintelui sĕu, ci împrejurarea că s'a vĕḑutŭ în faţa unei agitaţiunĭ pornite pe temeiulŭ unorŭ informaţiunĭ neesacte.

Dér s'au aflatŭ şi s'au pusŭ cu multŭ sgomotŭ şi cu multă îngâmfare în evidenţa publicului nostru câţiva membri din comitetŭ, carĭ au votatŭ cu întregŭ comitetulŭ punctulŭ întâiu privitorŭ la constatarea faptului, că unele foi din Bucurescĭ au fostŭ induse în eróre prin *informaţiunĭ neesacte*, dér n'au votatŭ şi punctulŭ alŭ II-lea, care nu este, în casulŭ de faţă şi în împrejurările date, decâtŭ o conclusiune logică a punctului I, şi au refusatŭ astfelŭ preşedintelui satisfacţiunea, ca sĕ constate şi ei cu votulŭ lorŭ, că fiindŭ acele informaţiunĭ neesacte, ceea ce au recunoscutŭ — *prin urmare* preşedintele a fostu pe nedreptŭ acusatŭ, că n'a procedatŭ corectŭ, *prin urmare* nicĭ nu 'i se póte retrage încrederea comitetului.

N'au vrutŭ sĕ-i dea satisfacţiune preşedintelui, dér nicĭ n'au esprimatŭ neîncrederea faţa de elŭ, ci s'au mărginitŭ a publica în „Tribuna", că ei nu i-au votatŭ încrederea, ca sĕ pótă scrie Slavicĭ şi Compănia prin gazetele, ce le stau la disposiţiă, că cestiunea „în locŭ de a se lumina se încurcă totŭ mai rĕu".

Dovedindŭ acésta într'unŭ viitorŭ articulŭ, vomŭ esamina şi vomŭ caracterisa procederea acelorŭ membri, după cum merită.

CRONICA POLITICĂ.

— 5 (17) Septemvrie.

— Ministrulŭ sêrbŭ de finanţe **Vuici**, care se află actualminte în Parisŭ se esprimà în următorulŭ modŭ faţă de unŭ redactorŭ alŭ ḑiarului „Eclair." „*Manifestaţiunile din Kronstadt* au făcutŭ o adêncă impresiune în Sêrbia, *căcĭ noi ţinemŭ dór cu voi (mais nos en sommes).* — „N'aţĭ urmatŭ până acum în Sêrbia o politică germână şi austriacă? întrebà redactorulŭ. — „*Nu noi, ci regele Milan*", respunse Vuici, „care este amicŭ personalŭ alŭ împĕratului Germaniei." — „Credĭ, D-ta în recunóscerea principelui Bulgariei?" — Vuici respunse: „A fostŭ vorbă în modŭ formalŭ despre acésta. Petrecerea îndelungată a principelui Ferdinand în Viena, n'a avutŭ altŭ motivŭ, dér evenimentele dela Kronstadt au calmatŭ orĭ ce nerăbdare. Acumŭ *nu* e momentulŭ de a provoca pe Rusia".

— Din incidentulŭ serbârei centenarului unirei comitatului *Venaissin* cu **Francia**, ţinù ministrulŭ *Constans* în *Carpentras* o vorbire, în care constatà deplina regenerare a Franciei. Oratorulŭ amintì politica guvernului pentru regenerarea Franciei şi asigurà; că guvernulŭ şi pe viitorŭ va urma acésta politică. Noi invitămŭ — ḑise elŭ — pe toţĭ cetăţenii, pe toţĭ patrioţii, sĕ se dedice dimpreună cu noi acestei politice, ca se întăréscă acésta prin concursulŭ lorŭ, ca noi Francesii se ne unimŭ în óra, când *Francia primesce din afară doveḑile cele mai marì de amiciţiă.*

— Unŭ reporterŭ alŭ ḑiarului „Gau-

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

(13)

PILLONE.

Novelă, de **G. Bergsoë**, tradusă de **Ucu Paolo.**

— „„Veḑĭ d-ta"", ḑise Pillone triumfătorŭ, „„lucrulŭ nu a fostŭ aşa de greu de ghicitŭ, după cum se vedea în primulŭ momentŭ. Nu mi-a fostŭ atâtŭ de multŭ de mărturisirea d-tale—ci ceea ce mĕ chinuise, este altceva, la care creḑŭ, că-mĭ vei rĕspunde totŭ aşa de cinstitŭ, ca şi întâiu. Spune-mĭ ce căutai în vila mórtă şi ce te înduplecà sĕ intri într'unŭ locŭ, care e temutŭ de toţĭ?""

„Mărturisìi cu cinste şi sinceritate causa visitei mele nocturne. Povestìi că dispariţiunea sa fără de urmă prin pescerile din stâncĭ 'mĭ aţâţase curiositatea, îi împărtăşii, cum descoperisemŭ întrarea secretă şi-i spuseĭ cu inimă deschisă, ce impresiune mi-a făcutŭ vila aprópe în ruine.

„Elŭ mĕ ascultà în linişte şi cu interesŭ. La fine însĕ, când îi istorisìi despre figura femeéscă voalată, şi despre impresiunea, ce făcuserá asupra fantasiei mele escursiunile nocturne, părù surprinsŭ şi o espresiune de nelinişte se ivì pe faţa sa.

— „„Eştĭ sigurŭ, că ai vĕḑutŭ bine?"" întrebà elŭ încetŭ „„scii de sigurŭ, că femeia acésta a pĕtrunsŭ în vilu?""

— „„Amŭ vĕḑut'o prea de multe-orĭ, pentru ca sĕ nu potŭ a mĕ înşela," rĕspunsei. „„Cea din urmă radă de lumină a lampei de nópte dispărea totdéuna în ambitulŭ, care ducea la vilă. Dér că a intratŭ în interiorulŭ vilei, nu o potŭ spune: căcĭ nu am pututŭ sĕ o urmărescŭ atâtŭ de bine de departe."

„Pilone se ridicase. Faţa sa era palidă ca mórtea, respira greu şi repede, şi unŭ focŭ sinistru lucea în ochii sĕi.

— „„Ea trebue sĕ fiă!"" şoptì elŭ scârşnindŭ din dinţĭ şi cu pumnii strânşĭ: „„Ce vré éră dela mine? O, Dumneḑeule décă aşĭ cuteza sĕ mĕ încredŭ în ea!""

„Se părea, că numai bagă în sémă presenţa mea, ci se preumbla de colo până colo cu paşĭ neliniştiţĭ, ca unŭ tigru închisŭ într'o coliviă. In fine se oprì şi ḑise aprópe rugându-se:

— „„Trebue sĕ-mì facĭ unŭ serviciu, numai acesta singurŭ şi apoi nu te voiu mai ruga cu nimicŭ. D-ta nu scii ceea ce se petrece, şi póte nu vei afla nicĭodată; însĕ pentru mine e mai scumpŭ decâtŭ viéţa. Trebue se fi spionulŭ meu, n'am afară de d-ta pe nimenea, căruia sĕ-i încredinţezŭ acéstă afacere. D-ta eştĭ cuminte, vicleanŭ şi curagiosŭ; eştĭ unŭ omŭ cinstitŭ, şi se pare cá te interesedĭ de mine; aşadérá nu mĕ părăsi, ci fă aceea, te rogŭ! Urmăresce figura aceea, când va mai umbla nóptea prin viţa de viă şi nu-i perde urma nicĭ unŭ momentŭ! Décá întră în vilă — totŭ una este orĭ pe ce drumŭ — urmăreşte-o, însĕ cu precauţiune şi fără sĕ te zărescă. Cércă sĕ afli, ce face şi anunţă-mĕ printr'o epistolă, pe care o vei da unui omŭ din pieţă, care va purta pe pălăriă o pénă de păunŭ frântă. Spune-mĭ, ai curagiu sĕ-mĭ facĭ acestŭ serviciu?""

„Mĕ cugetai unŭ momentŭ, dér faţa sa îndrăsneţă avea o espresiune atâtŭ de neliniştită, ba chiar măhnită, încâtŭ promisei, că voi face încercarea. Elŭ mĕ îmbrăţişà şi ḑise:

„„Incepe sĕ se întunece, decĭ grăbesce-te, urméză numai pe cărarea acésta dintre stâncĭ, care te va scóte tocmai lângă Sorrent. Sperŭ, că în decursŭ de trei ḑile voi auḑì ceva dela d-ta: décă nu, d-ta vei auḑì de Pillone póte mai curândŭ de câtŭ aşteptai."

„Imĭ strânse mâna, ér eu luai drumulŭ spre cărarea, care mi-o arătase Pillone, gândindŭ la aceea, că ce însemnare aveau cuvintele acestea aprópe ameninţătóre. Deodată auḑìi unŭ sgomotŭ de paşĭ îndĕrĕtulŭ meu şi Pillone era lângă mine.

„„Incă unŭ cuvêntŭ, mai înainte de a ne despărţi!" ḑise elŭ cu o voce agitată. „„D-ta póte mĕ ţii de copilărosŭ séu superstiţiosŭ; dér totŭ una, pe acésta nu punŭ preţŭ. Ţine acésta"", continuà elŭ desfăcêndu-şĭ dela gâtŭ unŭ lanţŭ de argintŭ cu unŭ micŭ medalionŭ. „„Este o suvenire dela mama mea, singură, pe care o mai am. Pórtă-o totŭ-déuna la sînulŭ d-tale şi păstréză-o bine; căcĭ este o relicviă, care tot-déuna mĭ-a adusŭ no-

lois“ a întrebatŭ pe vicontele pe Vogüé, membru alŭ academiei francese, asupra alianţei franco-ruse. Acesta respunse, că mai întâiu trebue ca Rusia şi Francia se cunóscă reciprocŭ literatura lorŭ. „Ţarulŭ Alexandru III,“ încheia *Vogüé* „este unulŭ dintre cei mai lealĭ şi cu spriritŭ bărbatŭ din lume, totŭ-deodată înse e unŭ duşmanŭ declaratŭ alŭ diplomaţiei. Pentru ambele ţerĭ valoréză cuvêntulŭ sĕu mai multŭ ca orĭ şi ce iscălitură. Când veni óra, ca sĕ se restabiléscă érăşĭ echilibrulŭ, ne întinse nouĕ îmediatŭ mâna cu aceea francheţă a caracterului, care e trăsura principală a frumósei sale înfăţişărĭ.“

SCIRILE ĄILEI.

— 5 (17) Septemvre.

Asupra sănĕtăţii Reginei Românieĭ, „Monitorulŭ oficialŭ“ publică următorulŭ buletinŭ: Starea sănĕtăţii M. S. Reginei se încércă a se modifica în sensŭ favorabilŭ. Slăbiciunea este totŭ mare, dér durerile periodice la şira spinărei şi la picióre suntŭ maĭ rare şi nópţile mai liniştite.

***

Delegaţiunea studenţilorŭ Grecĭ, carĭ vorŭ asista la congresulŭ studenţilorŭ dela Giurgiu, a sositŭ în Giurgiu. O delegaţiune de studenţĭ românĭ s'a dusŭ la Giurgiu spre a-i primi şi a-i duce în Bucurescĭ.

***

Teatru în Moldova. In archivele românescĭ din Chişineu s'au găsitŭ documente, carĭ dovedescŭ esistenţa unui teatru românŭ în Moldova între anii 1804 —1812.

***

Regele Alexandru I alŭ Sêrbiei s'a reîntorsŭ acasă dela Parisŭ, unde, ąice „Branik“, a asistatŭ la manevrele armatei francese. La Belgradŭ a sositŭ în 2/14 Sept. séră. In totŭ decursulŭ călĕtoriei dela Parisŭ către casă, regele nu a statŭ nicĭ într'unŭ oraşŭ.

***

Patriarchulŭ sêrbescŭ. *George Brancovicĭ* se află în Timişóra, unde aştéptă sosirea Majestăţii Sale spre a-lŭ saluta. Patriarchulŭ va conduce o deputaţiune mare, din preoţĭ şi va fi însoţitŭ între alţii de episcopulŭ Nectarie Dimitrievicĭ, de protosingelii Radicĭ, Popovicĭ şi Petrovicĭ.

***

Fişpanŭ alŭ Torontalului. Pentru postulŭ vacantŭ de fişpanŭ alŭ com. Torontalului se amintescŭ deja mai mulţĭ candidaţĭ, toţĭ ómenĭ de-ai guvernului, ca: Rónay Ienö, Csávosy Bela şi Dániel Ernö. In Pesta însĕ se crede, că acestŭ postŭ ilŭ va ocupa *Török Iános* căpitanulŭ oraşului Budapesta. Foile ungurescĭ de tóte nuanţele cerŭ, ca în acestŭ comitatŭ sĕ se pună ca fişpanŭ „unŭ omŭ energicŭ, care sĕ cultive şi sĕ propage *ideea de statŭ maghiarŭ*, apoi sĕ tindă a întări elementulu maghiarŭ, ca astfelŭ acestŭ comitatŭ sĕ fiă o cetate puternică la hotarele sêrbescĭ.“ — Ar fi nu cu sfatŭ, décă Domnii dela putere s'ar îngriji mai întâiu de ameliorarea stării scăpătate a poporaţiunei comitatului, care din causa miseriei, ce o copleşise sub fostulŭ fişpanŭ, emigréză în Sêrbia şi în Bosnia ca sĕ-şĭ caute pânea de lipsă, căcĭ cea din „grănariulŭ Ungariei“ nu e destulă nicĭ pentru domnii maghiarĭ.

***

Congresulŭ internaţionalŭ alŭ orientaliştilorŭ a hotărîtŭ, ca viitorulŭ congresŭ sĕ se ţină în anulŭ 1892 în Spania. Preşedintele alŭ acestei sesiunĭ, care va fi a ąecea, s'a alesŭ d. Canovas del Castillo; s'a accentuatŭ însĕ, că nu ca preşedinte alŭ consiliului de miniştri a fostŭ alesŭ d. Canovas, ci ca membru alŭ „Academiei de la Historia“ din Madrid. D. Bourgeois, ministru alŭ instrucţiei publice din Francia, scrisese pentru a învita congresulŭ sĕ-şĭ ţină adunarea cea mai apropiată în Francia; scrisórea însĕ a sositŭ prea târąiu şi votulŭ era câştigatŭ în favórea Spaniei.

***

Scirĭ locale. La berăria orăşenéscă se va produce în fiă-care séră profesorulŭ Cocollori din Viena, în ilusiunile magice, mnemotehnică, spiritismŭ şi magnetismŭ. Intrarea e liberă.

— Batalionulŭ 2 din regimentulŭ de infanteriă Nr. 2 sosesce astăąĭ în Braşovŭ, alŭ 2-lea batalionŭ din regimentulŭ de infanteriă 82, sosesce mâne, ér divisiunea de bateriă Nr. 23, sosesce în 25 l. c.

— In 30 Septemvre n. tinerimea dela şcólele reale de statŭ din locŭ, din incidentulŭ împlinirei unei sute de anĭ dela nascerea contelui Stefanŭ Széchenyi, va arangia o festivitate comemorativă.

— Musica orăşenéscă va da astăąĭ unŭ concertŭ în sala hotelului Centralŭ Nr. 1. La dorinţa generală se va cânta „Marşurĭ istorice“ Poutpourri cronologicŭ, compusŭ de Emil Kaiser. Dintre aceste marşurĭ amintimŭ: Fanfara trâmbiţaşilorŭ din evulŭ mediu (1292), Marşulŭ cavaleriei finlandeze în rĕsboiulŭ de 30 de anĭ (1618—1648), Marşulŭ lui Radetzky, marşulŭ „O du mein Oesterreich“ etc. Inceputulŭ la 8 óre séra.

***

Desvĕlirea monumentului lui Garibaldi în Nizza se va face în 4 Octomvre n. c.

***

Esundare în Spania. In urma ploilorŭ de acolo a esundatŭ rîulŭ *Armarguilla* în provincia Toledo, înecândŭ oraşulŭ Consuegra, precum şi numĕróse comune. Se ąice că au căąutŭ victime acestei catastrofe 2500 de persóne.

Vocĭ asupra enunciaţiunilorŭ dela Bistriţa.

Ąiarulŭ „Neue Freie Presse“ vorbindŭ despre primirea *deputaţiunei bisericei greco-orientale*, condusă de Metr. *Miron Romanul* ąice: metropolitulŭ Miron Roman se grăbi a lega de o plângere uşorŭ atinsă a Românilorŭ ardelenĭ asigurarea, că cu tóte aceste poporulŭ şi clerulŭ bisericei sale, vorŭ păstra fidelitatea faţă de tronŭ şi respectulŭ faţă de organismulŭ legalŭ alŭ statului, ca pe cea mai înaltă virtute cetăţenéscă. Impĕratulŭ se referi la aceste cuvinte şi ąise: „Fiţĭ convinşĭ, că bastionulŭ celŭ mai puternicŭ alŭ religiunei şi naţionalităţii nóstre este organismulŭ legalŭ alŭ statului“. Acestŭ avertismentŭ ąice fóia vieneză, este în prima liniă fără îndoiélă adresatŭ Românilorŭ ardelenĭ, carĭ se află în oposiţiune naţională faţă de guvernulŭ unguresc şi din timpŭ în timpŭ suntŭ molestaţĭ şi de o partidă, alŭ cărei sediu se află dincolo de munţii Transilvaniei, şi care pretinde dela ei sĕ se formeze ca unŭ felŭ de irredentă română.

Acestŭ avertismentŭ vine la timpŭ potrivitŭ şi coincide atâtŭ de eclatantŭ cu o seriă de manifestaţiunĭ, carĭ dovedescŭ puţina alipire de organismulŭ legalŭ alŭ statului, încâtŭ se póte presupune, că ţintesce acolo, ca sĕ fiă şi în altă parte auąitŭ. („N. Fr. Presse“ face aicĭ alusiune la demonstraţiile din Agram, cu ocasiunea esposiţiei de acolo etc.) Ar fi în genere de doritŭ, ca cultivarea alipirei faţă de statŭ, care a fostŭ preamărită de archiepiscopulŭ Roman ca cea mai înaltă virtute cetăţenéscă, sĕ se afle mai cu abundanţă în monarchiă, nu ca cum este în genere.

„Magyar Hirlap“ în articolulŭ sĕu de fondŭ întitulatŭ *„O ąi fatală pentru Ardealŭ“*, despre care amŭ amintitŭ în numĕrulŭ de erĭ, se provócă mai întéiu la vorbirea dela 6 Februarie 1886 a actualului ministru de justiţiă Szilagyi, în care acesta rĕspunąêndŭ dlui V. Babeş, declară în dietă, că elŭ nu póte suferi, ca lealitatea şi patriotismulŭ sĕ fiă condiţionatŭ de interesele de esistenţă religiósă şi naţională.

O asemenea condiţionare a patriotismului a făcut'o, după „Magy. Hirl.“, şi Metropolitulŭ dela Sibiiu, când a declaratŭ în vorbirea sa către monarchŭ, că clerulŭ şi poporulŭ bisericei române gr. or. „va face pentru promovarea *binelui comunŭ* (sub care fóia ungurécă înţelege patria) totŭ ce-i este posibilŭ *pe lângă scutirea intereselorŭ vitale ale religiunei şi naţionalităţii.*“

Unŭ periculŭ vede fóia ungurécă în împrejurarea că s'a amintitŭ cestiunea de naţionalitate în presenţa dlui Lahovary, ministrulŭ de rĕsboiu românŭ, şi încă tocmai într'unŭ timpŭ, când raporturile României faţă cu tripla alianţă şi faţă cu Ungaria nu e lucru indiferentŭ şi când trupele rusescĭ suntŭ concentrate în Basarabia.

In astfelŭ de împrejurărĭ — ąice dlŭ Iuliu Horvath, autorulŭ articolului din cestiune — „prin provocarea la cestiunea de naţionalitate şi prin eliberarea aspiraţiunilorŭ neţermurite, nu preparămŭ întărirea statului, ci-lŭ ducemŭ numai în periculŭ, de a fi descompusŭ... Décă cestiunea săséscă ar fi sĕ se resólve sub presiunea Germaniei, cestiunea română sub a României, cestiunea sêrbă sub a Sêrbiei şi cestiunea slovacă sub a Boemiei, atuncĭ ce-i va mai rĕmâné Maghiarului din ţéra acésta, unde va fi statulŭ unitarŭ şi ce se va alege din naţiunea politică maghiară?“

Din aceste consideraţii, Horvath face grave imputărĭ ministrului-preşedinte Szapary, ąicêndŭ, că astăąĭ nu mai are naţiunea maghiară nicĭ o cestiune vitală mai delicată, pe care contele Szapary sĕ nu o fi atinsŭ cu mâna lui fatală. Astfelŭ a făcutŭ cu cestiunea matriculelorŭ, cu reforma administraţiunei, ér astăąĭ elŭ a împinsŭ cestiunea de naţionalitate până dinaintea tronului, ér înaintea tronului nu póte sĕ ajungă o altă cestiune, decâtŭ aceea, pe care a autorisat'o primulŭ consilierŭ alŭ tronului. Din asta causă, dlŭ Horvath face pe ministrulŭ Szapary responsabilŭ pentru vorbirea Metropolitului Mironŭ.

Sêrbii despre noi.

Ąiarulŭ partidului naţionalŭ liberalŭ sêrbescŭ „Branik“, raportândŭ despre campania ąiaristică ivită în contra preşedintelui comitetului partidei nóstre naţionale, ąice între altele:

„Deocamdată e înăbuşită rĕşmiriţa. O societate grupată în jurulŭ foii „Tribuna“ a purtatŭ o luptă învĕrşunată în contra cunoscutului patriotŭ Vincenţiu Babeş, imputându-i, că ar fi moderatŭ şi că ar fi părăsitŭ vechiulŭ programŭ alŭ partidului. Comitetulŭ partidului naţionalŭ alŭ Românilorŭ însĕ a datŭ într'o şedinţă unŭ strălucitŭ votŭ de încredere lui Babeş, căcĭ cu 21 contra 4 voturĭ a enunţatŭ, că atitudinea lui Babeş e corectă. Foile străine vestescŭ, că societatea grupată în jurulŭ „Tribunei“ nu e ascultătóre partidului naţionalŭ, şi că membrii ei au avutŭ ąilele acestea o întêlnire, în care ar fi decisŭ sĕ inaugureze o nouĕ partidă românéscă. *Dóră nu vorŭ voi fraţii Românĭ sĕ iée esemplu dela noi!!*“

---

rocŭ şi m'a scăpatŭ din multe primejdii. Acum îţĭ va fi de lipsă.““

„Elŭ voi sĕ mi-o atêrne de gâtŭ. Eu însĕ ilŭ oprii ąicêndŭ:

— „„Creąĭ d-ta, că-ţĭ voiu lua ultima suvenire dela mama d-tale, pe care ai iubit'o? Şi pe lângă aceea, déců te apĕră de primejdiă şi-ţĭ aduce norocŭ; atuncĭ ţine-o la d-ta, póte că îţĭ este mai de lipsă ca mie.““

— „„Cu asta nu ne-amŭ înţelesŭ încă““, ąise elŭ cu o privire curiósă. „„Nu scii ce se póte întêmpla şi în ce primejdii te vorŭ arunca împrejurările. Dér nu presupunŭ, că astăąĭ ne vomŭ vedé pentru cea din urmă óră, şi déců ne vomŭ mai revedé, atuncĭ mi-lŭ poţĭ da îndĕrĕtŭ. Te va apĕra de multe rele, şi déců cineva dintre ómenii mei te va atinge, atuncĭ îĭ vei puté porunci ca stăpânŭ. Incă unŭ cuvêntŭ: Doorescŭ mai înainte de tóte, sĕ-mĭ procurĭ amĕnunte, că cine e femeia aceea şi ce face; doorescŭ totŭ-odată sĕ spionezĭ fără ca sĕ bănuéscă ceva. Póte duşmana mea, póte amica mea — încă nu potŭ scí ce este. Déců din întâmplare va descoperi presenţa d-tale, atuncĭ arată i darulŭ acesta şi spune-i, că Piilone scie sĕ iubéscă, dér scie şi sĕ-şĭ rĕsbune! Rĕmâi sănĕtosŭ! Sórtea zace în mânile d-tale.““

„Ąicêndŭ acestea, se întórse repede şi dispărŭ printre stâncĭ. Eu îmĭ urmai drumulŭ până am ajunsŭ lângă Sorrent. Aicĭ respireiu uşuratŭ.

„Cu totŭ drumulŭ celŭ rĕu şi cu totŭ întunereculŭ, care-lŭ făcea şi mai rĕu, recunosceiu că mĕ aflu într'unŭ terenŭ bine cunoscutŭ şi vĕąuiu cele dintéiu felinare roşii din piĕţă.

„Curêndŭ după aceea ajunseiu acasă la cinstitulŭ meu Nicolo, care mĕ aştepta cu nelinişte şi îmĭ împărtăşi în taină, că de bună sémă Pillone are intenţiunea sĕ facă vre-o năsdrăvăniă, fiind-că gazetele spuneau, că s'a pusŭ pe capulŭ lui unŭ preţŭ de 10,000 de galbinĭ.

„Apoi îmĭ lumină pe trepte şi mĕ conduse până în odaia mea şi după ce puse sfeşniculŭ pe masă, mĕ părăsi cu unŭ suspinŭ în semnŭ de aducere aminte de timpurile bune de mai înainte şi de fărădelegile lumei acesteia.

„Abia plecă şi eu îndată scoseiu darulŭ lui Pillone şi-lŭ observaiu mai cu deamĕruntulŭ. Era unŭ medalionŭ vechiu din timpulŭ Fráncilorŭ, legatŭ de unŭ lanţŭ de argintŭ. Pe o parte era Christosŭ rĕstignitŭ pe cruce între cei doi tâlharĭ şi de desuptŭ erau cuvintele: „Incă astăąĭ vei fi cu mine în împĕrăţia cerului!“„

„Pe partea cealaltă se vedea o corónă de palmierŭ aprópe tocită, în mijloculŭ căreia era sgâriatŭ cu unŭ cuţitŭ: „„*Pilone rex*“, înconjuratŭ de trei crucĭ — nu era lesne de aflatŭ, că ce voia sĕ ąică prin acésta.

* * *

„In nóptea acésta înzadarŭ aşteptaiu sgomotulŭ paşilorŭ, carĭ de multe-orĭ mĭ-au turburatŭ somnulŭ şi mĭ-au agitatŭ fantasia. Era o tăcere ca în momentŭ şi în ąiua următóre, spre marea mea surprindere, auąii dela Nicolo, că signora străină a plecatŭ totŭ atâtŭ de neobservată, ca cum venise. Nimenea nu scia unde. Totuşĭ e probabilŭ, că nu s'a îndepărtatŭ prea tare, fiindcă şĭ-a lăsatŭ aicĭ giamantanele şi că ar fi ąisŭ, că se va întórce în câteva ąile. Josŭ lângă ţĕrmure aflai din întêmplare dela Antonio, că o damă cu vĕlulŭ pe obrazŭ în séra trecută îşĭ închiriase o luntre şi a luatŭ drumulŭ către Procida.

„Acesta fu resultatulŭ cercetărilorŭ mele; pescarulŭ acela nu se întorsese încă, ci era aşteptatŭ în séra următóre, dér, cum că şi Signora va veni cu elŭ, nu scia nimenĭ.

„Eram într'o nesiguranţă penibilă în privinţa celorŭ, ce trebuia sĕ facŭ şi de multe-orĭ îmĭ veni ideia de a merge pe cărarea dintre stâncĭ, ca sĕ întâlnescŭ pe Pillone şi sĕ-i aducŭ veste. Mĕ uitai înzadarŭ după bărbatulŭ cu pene de păunŭ frânte, căcĭ nu-lŭ vĕąui nicĭurĭ. De bună sémă, că Pillone credea, că e prea curêndŭ, ca sĕ-lŭ trimétă.

„Nóptea următóre trecŭ totŭ atâtŭ de liniştită, ca şi cea precedentă, [şi către amiaąĭ observaiu într'adevĕrŭ unŭ bărbatŭ cu o pénă de păunŭ frântă, care vorbea cu unŭ feciorŭ înaintea unei ospătăriĭ. Ilŭ urmai, şi când intră în ospătăriă, intraiu şi eu, scriseiu cu unŭ creionŭ câteva vorbe pe o bucată de hârtiă, apoi venĭ elŭ la mine şi întinse pălăria, cerêndŭ milă. Aruncai hârtia şi nisce banĭ de aramă în pălăriă şi curêndŭ

Temerĭ „patriotice“.

Din Chichinda mare i-se scrie lui „Magyar Hirlap“, că acolo maghiarisarea progreséză — ca raculŭ.

La anulŭ 1878 eforia gimnasiului confesionalŭ romano-catolicŭ aduse hotărîrea, ca cu începutulŭ anului şcolarŭ 1879 în câteva clase ale acelui gimnasiu limba de propunere sĕ fiă cea maghiară. Din acelŭ momentŭ maghiarisarea acestorŭ şcóle a mersŭ treptatŭ totŭ înainte, după calapoda racului, aşa că astădĭ în fruntea gimnasiului stă unŭ directorŭ, care nu scie nicĭ o bóbă unguresce.

Dintre profesorĭ este adevĕratŭ, că în urma hotărîrei de mai susŭ, mai mulţĭ inşĭ s'au şi apucatŭ sĕ boviseze ca nisce papagalĭ la limba unguréscă, ba au începutŭ sĕ şi propună în acéstă limbă; conducĕtorulŭ clasei a patra însĕ, d-lŭ Iosifŭ Retzler, n'a voitŭ sĕ imiteze pe aceştĭ papagalĭ, ci pe lângă tótă hotărîrea cinstitei eforii, şi-a continuatŭ şi mai departe propunerile sale în limba germană şi nicĭ prin gândŭ nu i-a trecutŭ, ca de dragulŭ unorŭ maghiaronĭ, sĕ se apuce sĕ înveţe limba unguréscă.

Profesorii maghiaronĭ şi renegaţĭ, vĕdêndu-se daţĭ de ruşine din partea acestui virtuosŭ colegŭ alŭ lorŭ, îlŭ denunţară la ministeriu. In schimbŭ însĕ pentru acésta, în conferenţa profesorală de 10 Septemvrie n. c., protopopulŭ Dr. Ludvich Ebner numì pe bravulŭ profesorŭ Retzler conducĕtorŭ şi directorŭ alŭ acestui gimnasiu, numindu-lŭ „celŭ mai cinstitŭ membru alŭ corpului profesoralŭ“. Protestările profesorilorŭ maghiaronĭ n'au folositŭ nimicŭ, căcĭ Retzler a rĕmasŭ directorŭ şi ca directorŭ elŭ a reîntrodusŭ limba germană şi în conferenţele profesorale, carĭ începură a se ţiné în limba unguréscă.

Décă acestŭ raportŭ alŭ lui „Magyar Hirlap“ este adevĕratŭ, „Kulturegylet“-iştii, ce-i dreptŭ, nu se prea potŭ simţi încuragiaţĭ, dér pentru aceea încă nu urméză, că sub pretextulŭ temerei de „germanisare“, ei sĕ aibă dreptulŭ de a agita neconturbaţĭ în contra memoratului gimnasiu, după cum face amintita fóiă unguréscă.

Şi mai rĕu stă cestiunea maghiarisărei în oraşulŭ Pojunŭ, unde — după unŭ raportŭ alŭ lui „Egyetértés“ — dintre 80 de poliţiştĭ, 20 nicĭ nu sciu bine unguresce, ér ceilalţĭ sciu, dér nu vréu sĕ vorbéscă unguresce, aşa că strĕinii călĕtorĭ au neapĕratŭ trebuinţă de limba germană pentru a puté primi informaţiunile de lipsă pentru orientare.

In faţa acestorŭ împrejurărĭ, foile unguresci spunŭ, că noulŭ primarŭ alŭ oraşului, Stefanŭ Kutsera, de doi anĭ încóce se silesce din tóte puterile sĕ se scape de poliţiştii slovacĭ şi germanĭ şi de atuncĭ încóce elŭ nu primesce în serviciu poliţienescŭ, decâtŭ *numai poliţiştĭ maghiarĭ*. De-asemenea asigură foile unguresci, că s'a luatŭ hotărîre, că de aicĭ înainte *numai acei individĭ sĕ pótă fi aplicaţĭ ca hamalĭ şi măturătorĭ de strade, carĭ posedŭ limba maghiară.*

„Egyetértés“ observă, că noulŭ primarŭ alŭ Pojonului ar face mai bine, décă s'ar nisui, ca pe poliţiştii nemaghiarĭ sĕ-i maghiariseze, ér nu sĕ-i delăture din postŭ.

Mai pe scurtŭ, maghiarisătorii caută mereu pretexte pentru a-şĭ motiva furia de maghiarisare, ér unulŭ dintre aceste pretexte le este şi frica de „germanisare“.

Alegerĭ în comitatulŭ Făgăraşului!

Ni se scrie din *Făgăraşŭ* cu data de 15 Sept. următórele:

In şedinţa comitatensă, ce se va ţiné în 12 Octomvre a. c. stilulŭ nou, vorŭ fi în Făgăraşŭ interesante alegerĭ comitatense. Singurulŭ vice-comite românŭ, care a mai rĕmasŭ în întregŭ statulŭ ungarŭ, Dl Daniil de Grĕmoiu este pusŭ în pensiă — de bună voiă séu de silă, nu mai cercetămŭ lucrulŭ — şi aşa postulŭ de vice-comite precumŭ şi posturile vacante de vice-notarŭ alŭ doilea şi controlorŭ la perceptoratulŭ gremialŭ comitatensŭ sĕ vorŭ ocupa în 12 Octomvre a. c. prin alegere. Deşi prin diarele maghiare s'au făcutŭ deja combinaţiunĭ spre a eschide pe Românĭ şi dela miculŭ şi singurulŭ postŭ de vicecomite, ce în întréga Ungariă a mai rĕmasŭ ocupatŭ până acum de unŭ Românŭ, ceea ce nu dovedesce nicĭ pe departe simţulŭ de dreptate, libertate şi egalitate cu care cu atâtă abusŭ se laudă Maghiarii înaintea lumei, — totuşi noi trebue se ne facemŭ datoria nóstră ca bunĭ Românĭ şi adevĕraţi patrioţĭ, căutândŭ din resputerĭ şi în concordiă se susţinemŭ dreptulŭ nostru orĭ şi unde. Dintre cei vreo 88.000 de locuitorĭ ai comitatului Făgăraşului numai cam 2000 suntŭ neromânĭ, ér ceilalţĭ la vreo 86.000 toţi suntŭ Românĭ. In comisiunea municipală mai două din trei părţĭ sunt membri românĭ şi numai cam a treia parte suntŭ neromânĭ.

Avemŭ dintre Românĭ întrales bărbaţĭ pe deplinŭ cualificaţĭ, carĭ potŭ ocupa cu demnitate şi vredniciă orĭ şi care din acele posturì şi cu deosĕbire postulŭ de vice-comite, care trebue sĕ-lŭ susţinemŭ cu totŭ deadinsulŭ.

La o parte decĭ cu orĭ şi ce eventuale consideraţiunĭ personale! Membrii românĭ sĕ se presenteze la alegerea numită în numĕrŭ completŭ, nicĭ unulŭ se nu lipséscă. Sĕ fimŭ solidarĭ, căcĭ acela care va lipsì în atarĭ împrejurărĭ se face complice cu cei vinovaţĭ, carĭ tindŭ a sguduì si a rĕsturna causa nóstra şi a intereselorŭ comitatului. Deci toţĭ ca unulŭ într'unŭ cugetŭ şi simţire sĕ ne facemŭ cu demnitate datoria.

O datorinţă.

Din comit. Têrnavei micĭ, Septemvre 1891.

Onorată Redacţiune! Venindu-mĭ în mână programulŭ adunărei comitetului comitatensŭ alŭ Têrnavei micĭ, conchiămate în Dicio-Sân-Mărtinŭ pe 30 Septemvre n. c., am cetitŭ în punctulŭ 14 punerea la ordine a *arondărei din nou a cercurilorŭ electorale.* (Belügyminiszternek a törvényhatósági bizottsági tagok számának ujabb megállapitása és a vàlaszto kerületek ujabb beosztása tárgyában kibocsátott körrendelete.)

Avêndŭ în vedere, că dóră nicăirĭ în patriă nu este o împărţire a cercurilorŭ electorale mai arbitrară, precum şi interesulŭ nostru naţionalŭ din acestŭ punctŭ de vedere, — îmĭ ţinŭ de datorinţă *a atrage atenţiunea membrilorŭ românĭ din comitetulŭ comitatensŭ*, ca sĕ-şĭ ridice cuvêntulŭ, pretindêndŭ o împărţire mai naturală şi mai déptă.

Cu deosebire îmĭ permitŭ a atrage atenţiunea d-lorŭ advocaţĭ românĭ din Dicio-Sân-Mărtinŭ, ca sĕ fiă la loculŭ lorŭ cu tótă bărbăţia şi onórea.

O conferinţă prealabilă a membrilorŭ românĭ ar fi fórte necesară.

Trebue doveditŭ, că în comitatulŭ Têrnavei micĭ esistă o numĕrósă poporaţiune românéscă, carea nu a încetatŭ a-şĭ pretinde şi apĕra sfintele sale drepturĭ.

Corespondentulŭ.

Dare de sémă

despre banii incurşĭ pentru fondulŭ societăţii române de diletanţĭ: „Progresulŭ“ din Făgăraşŭ pe anulŭ 1891.

Au solvitŭ câte 1 fl. ca taxă de membri ordinarĭ: D-lŭ Nicolae Aronŭ, parochŭ în Gălaţĭ; apoi din Făgăraşŭ: d-na Maria Aiserŭ, d-lŭ George Aiserŭ, comenciantŭ şi proprietarŭ, d-ra Luisa Boeriu. D-lŭ *George Boeriu,* proprietarŭ. a plătitŭ taxa de memdru fundatorŭ 10 fl. Ca membri ordinarĭ cu câte 1 fl.: D-na Valeria Bârsanŭ, d-lŭ Ioanŭ Berescu, învĕţător, d-lŭ Ioanŭ Cintea, d-na Carolina Cosgaria, d-lŭ Nicolae Cosgaria căpitanŭ în pens., d-lŭ Denilă Cergitŭ funcţionarŭ de bancă, d-na Ana Chişierianŭ, d-lŭ Dumitru Chişierianŭ paroch, d-nele Ana Danŭ şi Maria Danŭ, d-nii Vasilie Danŭ subjude cercualŭ, Iuliu Danŭ protopopŭ şi Ioanŭ Dejenariu contabilŭ, d-na Maria Etveşŭ, d-lŭ Nicolae Etveşŭ timarŭ, d-ra Elvira Făgărăşanŭ. D-nele: Luisa Făgărăşanŭ şi Maria Floria, d-nii: Ioanŭ Floria asesorŭ la sedria orfanală. şi Constandinŭ Hobianŭ seniorŭ timarŭ, d-na Lucreţia Micu, d-lŭ Dr. Andreiu Micu advocatŭ, d-na Ana Motocu, d-nii Dr. Nicolae Motocu advocatŭ şi Gregoriu Negrea perceptorŭ la Comitatŭ, d-na Elisabeta Popŭ, d-ra Elena Popŭ, d-lŭ Dr. *Ştefanŭ Popŭ*, proto-medicŭ comitatensŭ a plătitŭ taxa de membru fundatorŭ 10 florinĭ. D-na Ana Poparadu, d-nii: Aronŭ Poparadu notarŭ comitatens, Alesandru Pocolŭ concipientŭ de advocatŭ, Ioanŭ Popŭ timarŭ. D-lŭ *Basiliu Raţiu,* vicarŭ şi d-na *Zinca Romanŭ* au plătitŭ taxele de membri fundatorĭ cu câte 10 fl. Mai departe ca membri ordinarĭ d-nii: Davidŭ Radeşŭ, Dănilă de Grămoiu vice comite, d-na Luisa de Grămoiu, d-na Cristina Ghimbăşanŭ, d-ra Cristina Ghimbăşanŭ, d-lŭ Ioanŭ Ghimbăşanŭ, timarŭ, d-na Maria Raţiu, d-lŭ Basiliu Raţiu învĕţătorŭ, d-na Aneta Stoica de Vıst, d-lŭ Iovianŭ Stoica de Vist jude reg. pensionatŭ, d-lŭ Acsinte Tutoiu, d-na Eugenia Turcu şi d-lŭ Ioanŭ Turcu, protonotarŭ comit.

Suma taxelorŭ încassate dela toţĭ aceştĭ 52 de membrii face 88 fl.

Am mai primitŭ dela d-nulŭ *Ioanŭ Dejenarŭ*, secretarulŭ „Progresului“, unŭ libelŭ de depunere cu Nr. 380, pagina 193, în valóre de 42 fl. 45 cr.

Interese capitalisate 1 fl. 50 cr.

Suma totală a fondului 131 florinĭ 95 cr.

Spese pentru unŭ protocolŭ de şedinţe şi unŭ registru de cassă cumpĕrate cu 2 fl. 10 cr.

Rĕmâne suma fondului „Progresulŭ“ cu 31 Augustŭ 1891 depusă la „Furnica“ 129 fl. 85 cr.

Făgăraşŭ 31 Augustŭ 1891.

Basiliu Raţiu, preşed. **Nicolae Cosgaria,** cassarŭ.

P. S. Inteligenţii românĭ din comitatŭ şi alte părţĭ, carĭ se intereséză de progresulŭ poporului nostru şi voescŭ a se face membrii la tînĕra nóstră societate de diletanţĭ „Progresulŭ“, suntŭ rugaţĭ a se însinua şi a solvi taxele la cassarulŭ societăţii până la finea lui Octomvre a. c.

ULTIME SCIRĬ.

Veneţia, 16 Septemvrie. Starea sănătăţii M. S. Reginei continuă a fi aceeaşĭ.

Slăbiciunea Reginei cresce din ḑi în ḑi; durerile n'au dispărutŭ.

Sofia, 16 Septemvre. Guvernulŭ bulgarŭ a comandatŭ la fabrica de arme din Stiria, 150.000 de arme.

Nouĕ-ḑecĭ de mii din aceste arme au fostŭ deja expediate de către comisiunea bulgară, care supraveghiază fabricarea acestorŭ arme.

DIVERSE.

Vieţă regulată. Unŭ servitorŭ fù întrebatŭ, că óre stăpânulŭ sĕu duce o vieţă regulată? „O, da, fórte regulată, rĕspunse servitorulŭ, „în fiecare di vine totŭ la aceeaşĭ óră beatŭ acasă!“

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

---

după aceea îlŭ vĕḑui luândŭ drumulŭ, care ducea spre Massa.

„In séra a treia, tocmai când era sĕ mĕ suiu în patŭ, audiì la pórta hotelului stândŭ o trăsură, şi puţine minute după aceea se auḑiră érăşĭ paşii aceia grabnicĭ de-asupra capului meu. Mĕ îmbrăcaiu fără sgomotŭ, îmĭ luai revolverulŭ şi lanterna şi luaiu drumulŭ către vilă, unde mĕ ascunsei în apropierea oleandrului celui mare.

„Nóptea era întunecósă, cerulŭ acoperitŭ de norĭ, adia unŭ vêntŭ rece şi frigulŭ devenia din ce în ce mai simţitorŭ. Mĕ hotărîi sĕ pĕtrundŭ în interiorulŭ vilei, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că mĕ temeamŭ sĕ nu mĕ tradeze radele lanternei. Spre marea mea decepţiune aflai pórta închisă, decĭ fuiŭ silitŭ sĕ mergŭ prin ambitulŭ celŭ întunecosŭ, unde se afla întrarea secretă. Şi aicĭ întimpinai dificultăţĭ, ceea ce-mĭ dovedì, că Pillone sĕ strădui-se sĕ-şĭ asigure întrarea. In sfêrşitŭ îmĭ succese sĕ întru şi puţinŭ după aceea mĕ aflamŭ érăşĭ în camera aceea pustiă, care-mĭ făcuse o impresiune atâtŭ de sinistră în momentulŭ, când întrai pentru prima-dată.

„Acum mĕ orientaiu mai bine, şi findcă presupuneamŭ, că din turnulŭ ei voiu avé cea mai vastă privire, şi puteamŭ sĕ observŭ sosirea damei voalate, mĕ duseiu într'acolo. Spre surprinderea mea, era uşa zăvorîtă şi din causa acésta orĭ ce încercare de a întra era zadarnică. Năcăjitŭ, urcai érăşĭ treptele cele înguste ale turnului, căutândŭ unŭ locŭ potrivitŭ, de unde puteamŭ sĕ privescŭ, fără ca sĕ fiu observatŭ. Trecêndŭ pe dinaintea uşei, unde începeau scările principale, carĭ duceau în catulŭ alŭ doilea alŭ vilei, îmĭ atrase atenţiunea o radă a lanternei, asupra bróscei uşei, unde vĕḑui o cheiă.

„O deschisei şi ajunsei într'o odaiă mare, alŭ cărei mobilierŭ mĕ făcù a presupune, că aicĭ e ţinta óspelui misteriosŭ. Era o odaiă mare, cam rotundă, păreţii căreia erau acoperiţi de tapesării de pele négră, ale cărei linii auriĭ se iveau icĭ şi colea în lumina laternei.

„Ambele ferestre zăvorite dau spre grădină, ér într'o parte a grădinei era unŭ felŭ de alcovŭ, care era despărţitŭ de odaiă printr'o perdea grósă de mătasă şi lângă care era o canapea de mătasă rósa de molii şi o mătasă lucrată în stilŭ florentinŭ. Se părea, că a fostŭ folosită ca archivă familiară, căcĭ pe unŭ şirŭ de stelagiurĭ zăceau încă nisce pachete de hârtii îngălbinite, legate în mătasă verde şi sigilate cu céră. Odaia îmĭ atrase mai tare atenţiunea; căcĭ totulŭ arăta, că aicĭ încă din timpurile cele mai vechĭ se adunase totŭ ceea ce aparţinea unei camere de lucrare bine mobilată. La amêndouă părţile unui dulapŭ, frumosŭ decoratŭ, erau douĕ stelagiurĭ pentru cărţĭ şi în mijloculŭ camerei era o masă de scrisŭ de lemnŭ de stejarŭ, încărcată cu hârtii şi documente prăvuite. Nisce scaune cu spete înalte şi îmbrăcate în piele aurită, se aflau împrăsciate încóce şi încolo, ér pe caminŭ, unde vechiulŭ orologiu în stilŭ Rococo părea, că asteaptă ca sĕ-lŭ tragă cineva, se aflau nisce candelabre de bronzŭ, cu nisce luminĭ de céră aprópe arse.

„Ceea ce-mĭ atrase atenţiunea erau nisce planuri şi charte ale oraşului Neapole şi ale împrejurimei sale, ale fortului San-Elmo, şi ale arsenalului de marină şi castelului d'Uovo, situatŭ în apropierea sa, fiindcă acestea nu erau învechite ca celelalte, ci puteamŭ judeca după colórea hârtiei lorŭ, că au fostŭ de curândŭ desemnate de o mână dibace.

„Se putea vedea lămuritŭ, că cărţile şi hârtiile, ce acopereau masa, nu aparţineau posesorului vilei. Tóte erau de unŭ cuprinsŭ parte topograficŭ, parte de fortificaţiune, şi resfoindŭ printre ele vĕḑui, că suntŭ provĕḑute pe la marginĭ cu notiţe, carĭ erau scrise de o mână sigură şi dibace.

„O privire în odaia laterală mĕ convinse, că am alesu prentru scopulŭ meu unŭ locŭ mai bunŭ, decâtŭ biblioteca. De pe ferestră puteam privì grădina vilei, puteamŭ sĕ mĕ retragŭ în alcovŭ, décă venea cineva, şi la orĭ ce întêmplare aveamŭ eşire liberă pe partea unde se aflau scările.

„Cu mare greutate desfăcui zăvórele dela ferestră şi deschisêndu-le, mi-se oferì o privire liberă peste grădină şi peste viă şi chiar până la Cocumella, pe care o vedeamŭ în depărtare.

(Va urma).

Cursulŭ pieţeĭ Braşovŭ.

din 17 Septemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 26	Vênd.	9 30
Argintŭ românescŭ	„	9 20	„	9.25
Napoleon-d'orĭ	„	9.26	„	9.30
Lire turcescĭ	„	10.46	„	10.51
Imperialĭ	„	9.44	„	9 49
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.—
Ruble rusescĭ	„	123.—	„	124.—
Mărcĭ germane	„	57.40	„	57.70

Discontulŭ 6– 8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 16 Septemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	102 90
Renta de hârtiă 5%	100 25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.20
dto argintŭ	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	112.—
Bonurĭ rurale ungare	8 ·.75
Bonurĭ croato-slavone	104.70
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	140.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	130 50
Renta de argintŭ austriacă	90.80
Renta de hârtiă austriacă	90 85
Renta de aurŭ austriacă	109 45
Losurĭ din 1860	136.80
Acţiunile băncei austro-ungare	1009.–
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	325.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr	275.75
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.58
Napoleon-d'orĭ	9.51
Mărcĭ 100 împ. germane	57 70
Londra 10 Livres sterlinge	117 35

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că maĭ avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei", precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . 2 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe şése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ maĭ uşorŭ şi maĭ repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8 45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10 28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5 46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2 36
Şibotŭ	4.52		3 03
Orăştia	4 55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5 17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5 53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9 44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8 25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9 30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra . . .	4.30	11.25
Odorheiu . . .	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu . . .	8 15	3.15
Sighişóra . . .	10.52	6.10

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12 38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5 25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5 11	3.—	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Braşov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Braşov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ